

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlór sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papírná-
gyár Részvénytársaság
Főter. 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bét-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A benyújtott kontó.

(Bp. N.) A Lajtan tulról így szólnak hozzánk: „Ha Magyarországnak a dualizmus kell, hát hozzon áldozatot a dualizmusért!” Hogyan? Hát a dualizmus már csupán nekünk magyaroknak kell s Ausztria többé nem kér belőle? S 1867. óta úgy megváltozott-e a világ sora, hogy mi, akik akkor csak a legfájdalmasabb közjogi lemondás árán törődünk bele a dualizmusba, most kénytelenek vagyunk piruló orozával zsebre vágni azt az osztrák részről jövő szemrehányást, hogy a nagyhatalmi állást nagy kegyesen ránk is kiterjesztő monarkhiának a kitartottjai vagyunk? Hát már velünk úgy lehet beszélni ebben a közjogi kapcsolatban, hogy vagy fizessünk többet, mint amennyi törvény s igazság szerint bennünket megilletne, vagy egyszerűen kidobunk a dualizmusos monarkhiából? Hiszen kérem: ez egy egészen új szempont, amelylyel szemben tévovázás nélkül tartozunk jelezni a magyar nemzet állásfoglalását.

Előre bocsátjuk, hogy mi, és az a közönség, amelyhez szólunk, a közjogi alap őszinte hívei vagyunk. A Deák Ferencz

hatvanhetediki alkotásához tiszta meggyőződésből és igaz szeretettel ragaszkodunk, mert a pragmatica sanctio elvének a modern államélet keretében s a jelenkori Európa dinamikai viszonyai közt való érvényesülését a legbiztosabban ezen az alapon várhatjuk. Tiltakozunk is mindenha a kiegyezési műnek közjogi továbbfejlesztésére irányuló törekvések ellen, még pedig nem azért, mintha azt vallanók, hogy Magyarországnak nincs joga állami függetlenségének minden attributumára törekedni, tehát azokra is, amelyeknek gyakorlati érvényesítéséről az 1867-ben létrejött közjogi szerződés tartamára ideiglenesen lemondott, hanem pusztán azért, mivel a Deák Ferencz nagy alkotásának tartósságában s érintetlenségében láttuk a dinasztia s a magyar nemzet mindenek fölött kívánatos összhangjának biztosítékát. A mi politikai hitvallásainknak egyik sarkalatos dogmája az volt és ma is az, hogy mindaddig, amíg a dualizmus a mi hibánkon kívül fel nem bomlik, éppoly kevéssé törekedhetünk a 67-ben megállapított közjogi keret tagítására, mint ahogy nem szabad feladnunk egy

mákszennyt sem a nemzeti és állami önállóságnak abból a redukált mértékéből, amelyet a kiegyezés hazánk számára meghagyott. Tiltakozás a közjogi alap minden fejlesztése és minden visszafejlesztése ellen, tehát a hamisítatlan dualizmus épségbentartása: ez az a közjogi politika, amely Deák Ferencz hagyatéka gyanánt maradt a magyar nemzetre s amelynek mi is hívei vagyunk.

De a magyar nemzetnek a dualizmushoz való ragaszkodása ahhoz az egy feltételhez fűződik, hogy Ausztria sem a gazdasági, sem a közjogi vonatkozásokban ne élőködjen Magyarország rovására; vagyis ne nyujtsa nekünk politikai tekintetben kevesebbet s ne követeljen tőlünk gazdasági tekintetben többet, mint amennyit az 1867. XII. törvényezikk előnyünkre és terhünkre megállapít. Ha ez a feltétel nincs meg, üres hazugsággá válik a dualizmus és elveszti reánk nézve minden becsét. És akkor nincs is semmi szükség arra, hogy az osztrák arrogancia ajtót mutasson Magyarországnak, kimegyünk mi a dualizmusból ez esetben ugyanis, akár soha benn se lettünk volna. A független-

TÁRCSA.

Egy román szépségről.

— Irta: Nimen. —

Azon a nyáron, mikor a Strada Decebalban laktam, naponként kétszer is elhaladt ablakom alatt egy fiatal férfi, ki sajátságos külseje miatt feltűnt nekem. Bár határozottan szép volt, mégis ellenszenvet keltett. Halvány, finom arczéle, nagy fekete szemei, rendkívül gondnal ápolt fekete bajusza és szakalla daczára semmi összhang nem volt arczában.

Mindig tetőtől talpig szürkébe volt öltözve. A szomszédságomban lakott az apja, egy gazdag görög bankár — kinek hatodik gyermeke volt — tágas palotájában. Különbözik pedig alügyész volt; mondják, eléggé szorgalmas hivatalnok. Később hallottam, hogy megházasodott. Nagyon gazdag árva leányt vett nőül. Felesége nem volt szépnek mondható, amint végig dülve pompás hintójának párnáin végig robogott Bukarest élenk utczáin, vagy a „chaussée” árnyas fasorai alatt.

Minden városnak megvannak a maga tipikus alakjai; a fiatal házások is mihamar azokká váltak, mert nem volt nap, hogy ne lehetett volna őket kocsizni látni. Az asszony naponta más, elegánsabbnál elegánsabb párisi ruhákat viselt, de ezek daczára

sem volt szebb. Sajátságos arcz volt ez is: gömbölyű telt és egészen színtelen, annyira vakítóan fehér. Kis, picziny szurós szemeit kevés és világos szemöldök izezte, rövid orra eltűnt e fehér arczban, csak kicsi vérvörös szája piroslott ki mint vérfolt a havon. A természetlő vörös haját aranyzó-kére festette. Örökösen mosolygott, mosolya erőltetett és kellemetlen volt. Ugy látszik, untatta őt s csak kényszerülve hallgatta férjének folytonos kellemeskedéseit. A világ általán azt vélte, hogy az ügyész ur folytonos figyelme nejének százezer frank évi jövedelmét illeti, Pedig Pandini csakugyan szerette, imádta a nejét.

Ez a látszólag minden báj nélkül való asszony szép, észbontóan szép tudott lenni, ha levetette feltűnő párisi ruháit, melyek nem erre a Rubens-testre voltak kigondolva. Otthon, az átlátszó pongyolában, kibontva sarkig érő arany haját, egy szent Antal is el tudott volna csábítani remek szép márványszerű karjaival és nyakával.

Pandini tulboldog volt házasságának első hónapjaiban; az első nyugtalanúságot a bálók, a színház és az estélyek okozták neki, honnan a neje sohasem hiányozhatott. Ott mindenütt másoknak is feltűnt a fiatal gazdag nő arany haja, vakító arczbőre, gyémántjai s remek öltözékei által.

Mihamar udvart képezett körülötte a fiatal-

ság. Romániában a gazdag fiatal férjes nőnek éppen úgy udvarolnak vagyona miatt, mintha leány volna. Mert hiszen a válás oly könnyű és gyakori; ezért a férj, ha neje gazdag és fiatal, sohasem lehet nyugodt, sohasem tudhatja, mikor intéznek támadást házi boldogsága ellen. Pandini feltékeny természettel bírt, csak az vigasztalta, hogy neje kezdetben egyformán közönyösen bánt mindenkiel. Mindig és mindenkiere egyformán mosolygott, senkit sem tüntetett ki különösen, és megelégedett azzal, ha körülrajongva látta magát.

Volt abban az időben a társaságban egy feltűnően szép, szellemes, de a tönk szélén álló gavallér, akiért minden asszony bolondult. Pandini Aglaja még leány korában szerette, s akkor minden követ megmozdított, hogy a dédelgetett don Juan figyelmét magára vonja. De az akkoriban tudni sem akart a kis, fejletlen, vereshaju leányról. Házasságra abban az időben nem is gondolt, élte a világát és eszébe sem jutott volna az ilyen igénytelen kis jószágra nézni, mikor Bukarest legszebb asszonyai bomlottak utána.

De az idők változnak. Ama négy év alatt, mely eközben lefolyt, a don Juan mind inkább uszott az adósságokban és már csak is gazdag anyja és a kártya segítségével uszhatott a felszínen, a veres kis hernyó-

élet-, tűz-,
ársaság és
olcsóbb díjak
kség.

NDOE.

2. oldal.

ségi törekvéseket Magyarországon semmi sem fokozhatja hatalmasabban, mint ha Ausztria a szemünk közé vágja minduntalan, hogy áldoznunk kell a dualizmusért, mert különben elvonja tőlünk a nagyhatalmi állás jótéteményeit. Ez a legbiztosabb módja annak, hogy az egész magyar nemzet a függetlenségi eszme táborába terelődjék. Mert mit jelent az, ha arra hívnak fel bennünket, hogy ha szerelmesek vagyunk a dualizmusba, hát hozunk áldozatot érte? Jelenti azt, hogy a dualizmus költségeiből ne csak annyit fizessünk, amennyi törvény és igazság szerint reánk jutna, hanem ennél többet, tehát hordjuk egy részét annak a tehernek is, amely Isten és ember előtt Ausztriát illeti meg. Jelenti ennél fogva azt, hogy legyünk Ausztriának vazallusai, fizessünk neki hűbér adót, amiért oltalmában részesíti országunkat. Bocsanatot kérünk, téboly ez, nem politika.

A nemzetiségi sajtóból.

A tulzó nemzetiségi sajtó és a romániai lapok ezen része, melynek keresetforrása az Urechia elveinek propagálása, minden alkalmat felhasznál arra, hogy eszméit terjessze. Így legutóbb a szentpétervári találkozó szolgálatul arra, hogy a tulzó elvekkel hozza összeköttetésbe.

A szentpétervári fejedelmi találkozó alkalmával monarchiánk és Oroszország tudvalevően együttesen jegyzéket intéztek a Balkán-államok kormányaihoz s ezek között a román kormányhoz is, melyben elismerésüket fejezték ki a most folyó keleti zűrzavarok alkalmával való korrekt maguktartásért. A dicséretből különösen kijutott Romániának. Románia jelenlegi külpolitikája a hatalmon levő liberális párt politi-

kai öröksége és szoros kapcsolatban áll Sturza egyéniségével s ennél fogva az elismerés, melyet a hatalmak e jegyzékkel Romániának nyújtottak, egyúttal a liberális pártot és vezérét is illeti.

A Sturza-kormány ez elvitathatatlan külpolitikai sikere nagyban hozzájárult, hogy a belpolitika mezején elkövetett hálógásai következtében megrendült tekiutelye és népszerűsége a közvélemény előtt helyreálljon. A két nagyhatalom elismerése hízelgett a közvéleménynek és általános volt a vélemény, hogy a konzervatívok a maguk habozó és megbízhatatlan külpolitikájukkal sohasem tudták volna Romániát olyan jelentékeny tényezővé tenni a nagyhatalmak bekebelezésében, mint Sturza.

A konzervatívok, tudva, hogy Sturza a kormányon ez idő szerint tisztán a külpolitikai helyzet teszi annyira szükségessé, attól féltek, hogy a két nagyhatalom ez elismerése őt még jobban megerősíti a kormányon s ezért lapjaikban e jegyzéket úgy igyekeznek feltüntetni, mint Románia tekiutelyén esett csorbát, s következetesen Sturza ellen, ki e csorbát nemcsak megemlíti, de még köszönettel tudomásul is vette, a legkimélethetlenebb támadásokat intézik, — sőt esodálatos olah-logikával a szidalmakból meg nekünk magyaroknak is kijut, kiket indirekte megfenyegetnek azzal is, hogy Erdélyt elveszik tőlünk.

„De micsoda joggal adnak nekünk — írja a „Constitucionalul“ — az osztrák-magyar monarchia és Oroszország jó magaviseletünkéről dicséretű jegyet? Ilyet adhat a tanár tanítványának, a főlellyelő alantosanak, de állam államnak nem. Amily joggal ma jó kalkulust adnak, azt írva nekünk: fiúk, jól viseljétek magatokat, meg vagyunk veletek elégedve, holnap, holnapután rossz kalkulust is adhatnak s így politikánk örökösön alá lesz vetve az idegen államok apreciaziojának, amely egyaránt sérti önérzetünket és méltóságunkat.“

A legtöbb konzervatív lap e jegyzékre még azt is rafogta, hogy fenyegetés is volt

benne Románia ellen. A kormány pártlapjai, melyek az ellenzéki sajtó támadásait „a szoban forgó két nagy hatalommal szemben elkövetett sajnálatos tapintatlanságnak“ minősítik, ezt a vádat ama magyarázattal igyekeztek meggyöngyíteni, hogy Romániának csak a dicséret szólt s nem egyúttal a fenyegetés is, mely utóbbi Bulgáriára és Szerbiára célezett. E magyarázat azonban csak otaj volt a tűzre és alkalom, hogy még hevesebb támadásokat lehessen írni a magyarok belevonásával.

„Egyedül csak a bécsi és budapesti lapok voltak az összes európai sajtóban — írja a „Timpul“ — azok a lapok, melyek ezt a megkülönböztetést tették. Az okot, mely a zsidó-magyar újságírókat erre vezette, könnyű kitalálni. Érezvén, hogy ez a jegyzék rossz hatást tett a román politikai körökre, attól féltek, hogy a románok majd így fognak gondolkodni: Ha a mi böles és korrekt magunktartása Keleten és a hármasszövetséggel egyetértően folytatott bekebelezésünk csak annyi eredményt szült, hogy Ausztria úgy bánjék velünk, mint Oroszország a Balkán-félsziget hűberes államaival, akkor elérkezett az idő, hogy mi is egy, a román-ság érdekeinek jobban megfelelő, kevésbé önzetlen politikára gondoljunk.“

„És van némi igazság az osztrák-magyar körök ez okoskodásában, mert ha el is kell felednünk, hogy a Balkán-félszigeten is elnek románok, nehogy ezzel is szaporítsuk a nagyhatalmak gondját, de azt nem feledhetjük el, hogy a Kárpátokon túl is elnek románok, kik sokkal többet szenvednek a magyaroktól, mint a macedo-románok a törököktől. Az osztrák és magyar sajtónak oka van attól félni, hogy e közös jegyzék intő szózat lesz nekünk arra, hogy ne bizunk annyira a diplomácia barátságában, mint saját erőnkben s abban az értékben, melyet nekünk földrajzi fekvésünk és a rokonság kölcsönöz.“

Az olah ellenzéki sajtó azért is haragszik, hogy Romániát a diplomácia és a külföldi sajtó meg mindig a Balkán-államok között

bol pedig gyémántoktól ragyogó pillangó lett.

Aglája vegre közel látta magát céljához, ütött számára is az elégtétel óraja. Mert hiszen mi másért ment volna ehhez az unalmas, kicsinyes, édeskes alügyészhez, kinek összes vagyona alig volt több, mint neki egy évi jövedelme? Mi másért türte hónapokon át toladó szerelmét, ha nem azért, hogy asszony legyen, felesége egy üres bábának, kit kénye-kedve szerint idomíthat?

Pandini csakugyan akarat nélküli bábává vált kezei között. Felesége tökéletesen uralkodott rajta érzelmi szépsége, ingerlő hidegsége és pénzének varázsával. Örömet talált benne, ha áldozatot hozhatott ennek a hideg asszonynak, és nemcsak vagyonát, de vérét is örömet adta volna, ha egyszer mást is nyert tőle, mint hideg odaadást és egy steereotip mosolyt.

Costiu Gogo ur (a don Juan) már az első farsangon észre vette Agláját, de még nem foglalkozott vele komolyan. Ezen a télen ártatlan flirtuál nem volt egyéb közöttük. A reá következő nyáron át ritkábban volt alkalmuk találkozni s néhány futólagos találkozást Sinaián, Parisban és a tengeri fürdőben kivéve, nem is jöttek össze, Aglája tudott várni; ő nem csak birni, de uralkodni is akart. Kaczerkodott vele, de egy világért sem árulta volna el, hogy őt év óta

minden gondolatja, szívének minden dobbanása az övé.

Gogo azonban egyszerre csak eltűnt. Azt suttogták, egy gazdag angol nő társaságában utazza körül a világot. Tovább egy évvel nem látták őt a bukaresti társaságban. Aglája dühöngött, amiért áldozata egyelőre kisiklott kezei közül.

Időtöltésből másfelé kaczerkodott, de azért senki sem tudott róla igazán kompromittálót. Csak a férje lepte meg egyszer éppen abban a pillanatban, mikor egy udvarlójától meg hagyta magát csokolni.

A jó barát ügyesen elpárolgott és midőn a házások egyedül maradtak, Pandini magánkívül routott nejeinek. De ez oly hidegen, gunyosan fogadta a támadást, hogy a férj egészen megdöbben és egyszerre lehűlt a vére.

— Nos? — mondá az asszony hidegen — mit akar? Nem tetszik talán, amiért kissé szórakozom? Jó, váljunk el, ha úgy akarja; én nem óhajtok egyebet. A mostani életem ugyanis olyan véghetetlen unalmas . . .

A jelenetnek az lett a vége, hogy a férj kért bocsánatot.

Az asszony azonban mindig bátrabb, merészebb, a férj egyre gyávább lett. Most már örvendett, ha neje türte őt, és kettőzött figyelemmel iparkodott magát kellemessé tenni előtte.

Tavaszzal a társaság a „chaussee“ arnyas hársfái alatt szokott találkozni és várja az utolsó löversenyt, mely jeladás az általános kivándorlásra.

Costiu Gogo ez időtájt érkezett vissza egészen váratlanul külföldről. Alig találkozott Aglájával, komolyan udvarolni kezdett neki. Az asszony kegyesen fogadta s rövid idő alatt tisztában voltak egymással. Gogo el akarta választani, hogy elvehesse, hiszen már utolsó segélyforrása is kiapadtak és gyors fordulatra volt szüksége.

Aglája habozott; kedvese igen, de felesége nem akarta lenni. Minek cseréljen ő ferjét? Találhatna-e jobb, elnézőbb embert az ő jámbor Pandinijánál, ki néhány év alatt elköltötte érte a vagyonát és örül, ha felesége hebe-korba kegyesen néz reá? Azután érezte, hogy Gogon csak addig uralkodik, míg férjévé nem teszi.

Harez folyt közöttük. A nő küzdött szíve, esze, szenvedélye ellen, de nem akart elválni, a férfi meg ezt követelte, mert nem az asszonyt, de a vagyonát akarta birni. Végre is ő győzött; a férfi mindig erősebb. Aglája végre beleegyezett, hogy imádójával megszökik. Csak az volt a kérdés, hogyan és miként szökjenek. Az egyre jobban gyűlölködő férj folyton sarkukban volt. Végre mégis kieszték a módját, de a megvesztetett szobaleány elárulta őket Pandininek egy nappal a szökes előtt.

emlegeti. Románia, azt mondják, nem Balkán-állam, hanem kárpáti állam. A Kárpátok között alapította Traján és a Kárpátok között fejlesztették ki a nemzeti fejedelmek. Ők a Kárpátokat védelmezték és nem a Balkánt. A Dunántul nincs semmi keresni valójuk, mert az ő szívóket minden a Kárpátokhoz köti. Valóban nem rossz gondolat a panhellenizmus csufos kudarcának a napjaiban a dáko-román irredentizmus propagálása. Egészen a Dimbovicza-parti demagogok államférfiúi bölcseségére vall.

Színház.

Szerdán egy mulattató bohózat, a „Kisvárosi hírességek”, tartotta pár órán keresztül féktelen derült hangulatban a kis számban megjelent közönséget. Ez a közöny már kezd bosszantó lenni, mert ha Bokody nem is találja el mindig a helyes mértéket a szereposztásban, jelenetezésben stb., szóval ha egy-egy botlás elő is fordul néha, azért általában véve társulata magas nívón áll és élvezetes előadásokat nyújt, de közönségünk, úgy látszik, inkább a hírhedt vagy szavaltos darabokat, rémdramákat szereti, mert ilyenekben zsufolásig tölti meg a nézőteret, míg egy kevésbé ismert cizmumel dícsékvő előadás, legyen az bármily kedves, mulatságos darab, nem lelkesíti a színház felkeresésére. Vessen számot ezen — mindenestre különös — temperamentummal Bokody és es adjon be csak a közönségnek egy pár olyan rémdramát, melyben hangzatos felvonás-címek, lehetőleg sok kép fordul elő és mely legalább 2—3 szereplőnek tűz, méreg, gyilkol általi elpusztítását helyezi kilátásba, — és akkor látni fog zsufolt házakat.

Amíg azonban erre reá adna fejet és áldozatul hozná jó izlését, az Isten szent nevére kérjük, szerezzon valami tisztességes zongorát, mert például a mai előadáson is Szalóczy egy pár igen csinos koplét adott elő, melyek csak részben hathattak a kísértet: szolgáló gyalázatos zongorahangok miatt. A kisasszony különben sikkesen, tem-

peramentumosan játszott, mint mindig. Bándi Róza, úgy látszik, előadás előtt még nem olvasta volt multkor referádánkat, melyben némely arcfestészeti tanulmányról volt szó. A mai előadás ötletéből ismételtén ajánljuk — saját érdekében — szíves figyelmébe.

Az előadás összevágó és jó volt a közreműködők kedvvel játszottak és igen jó alakítást nyújtott Kovács, Bokody, Deréky, Szabeni, Krasznai; jók voltak Károlyiné, Cathri; jó lett volna C. Vertán is, csak ne tulozna annyira; ez a különben ügyes, hasznavehető színészről nem tud leszokni, valamint Váradiné sem arról, hogy legtöbb szerepét egy hangból elhadarja.

Csütörtökön Szigligeti régi jó kedvelés vigjátéka, a „Nagyapó” ment megtoldva Bokody által még más címmel is, melyet Szigligeti e darabjánál soha sem használt. Egyáltalán Bokodynak egész mániája, hogy meghátrózott című darabokat új, meg új, soha nem létezett címekkel lásson el, pedig ehhez tulajdonképen joga sincsen.

A cizmszerepben remek alakítást nyújtott Bokody, pompásan játszotta meg a kicsapott diákot Szabeni, a fellengős szobalányt pedig Szalóczy Irén, jól érvényesítette kellemes hangját Deréghy és Bándi Róza, igen jól játszották meg kisebb, epizód szerepeiket Kovács, Krasznai, Károlyi, Károlyiné.

Az előadás egybevágó volt és a közepes számban megjelent közönség a régi jó dalok majd mindenikét megismételtette, a szereplőket pedig több ízben a lampak elé hívta és jó játékokat zajos tapsokkal jutalmazta.

Pénteken Bokody jutalomjátékául Szigeti „Rang és mód”-ja került színpadra előt, jó összevágó előadásban. Bokodyt egy első megjelenése, mint minden egyes jelenete után zajosan megtapsolták, mit Bokody kitünő alakításával méltán meg is érdemelt. Örvendünk, hogy jó egészségben újra működni láthatjuk.

Pályázat

a dévai m. kir. állami tanítóképző-intézetbe való felvételre.

A dévai m. kir. áll. tanítóképző-intézetnek mind a négy osztályába az 1897—98-ik iskolaévre felvetetik összesen 110 növendék és pedig az I. osztályba 30, a II-ikba 30, a III-ikba 26 és IV-ikbe 24.

A felvett növendékek, a helybeliek kivételével, mind bennlagnak s az intézetben ingyen nyernek lakást, fűtést, világítást, mosatást s részben gyógykezelést is. A havi 12 frtba kerülő élelmezést (köztartást) pedig, mely reggeliből, ebédből és vacsorából áll, ingyen élvezi 11, havi 4 frtért 20, havi 6 frtért 52, havi 8 frtért 24 és havi 12 frtért (az egész díjért) 2 növendék. E díjak havonként, legkésőbb minden hó 5-éig, előre fizetendők be az igazgatóságnál.

Az I. osztályba fölvehető 30 növendék közül a köztartást ingyen fogja élvezni 2, havi 4 frtért 3, havi 6 frtért 15, havi 8 frtért 10.

A köztartási kedvezmények kiosztásánál, amit a f. évi augusztus hó 25-ig véglegesen vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter uró Nagyméltósága állapít meg, a szorgalom, előmenetel, magaviselet és szegénység szolgálnak irányadásul. Tanítók gyermekei, árvái egyenlő minősítés mellett elsőbbséggel bírnak.

A felsőbb osztályokba az intézet alsóbb osztályait végzett növendékek vétetnek föl s ezek érdemesültségükhöz képest fokozatosan nagyobb kedvezményekben is részesíttetnek. A más intézetből átlépni óhajtó növendékek közül ezen osztályokba legfőleg csak egy-kettő vehető fel. Az intézeti növendékek külön folyamodás helyett csak az alább 4., 5. és 6. pont alatt felsorolt okmányokat tartoznak a f. évi május hó 31-ig az igazgatósághoz benyújtani, az átlépni óhajtóknak 50 kros belyeggel ellátott folyamodványukhoz az 1—6. pont alatt jelzett okmányokon kívül intézetük igazgatóságától elbocsátó levelet is kell mellékelniök.

Az I. osztályba felvetetnek az oly tanulók,

A szegény férj nem csapott lármát. Nagy titokban beadta lemondását a hivataláról, néhány óra alatt csomagoltatott és még az nap este a gyorsvonattal külföldre vitte feleségét.

Valóságos szöktetés volt, csak hogy a férj szöktette meg a nejét. Agláját férjének gyors intézkedései meglepték: csak éppen annyi ideje maradt, hogy kedvesét titokban értesítse a történetéről. Végre is — így még jobb volt nekik — külföldön kevesebb botrány fenyegette őket, az asszony tehát vállalt vont és bejegyezt az utazásba. Azonban Gogo ugyanazzal a vónattal indult és volt gonája reá, hogy látatlanul maradjon. Mig aztán a határszélin vámnál Pandini a podgyászszal bibelődött, egy hordár levelet kézbesített Aglájának. Így történt, hogy Pandini egyszerre csak hiában kereste feleségét az indóházban. Hogy kijátszották, nem volt sokáig kétségben felőle. Jobbra, balra táviratozott, keresve nejét. Így értesültek Bukarestben is a botrányról.

Mig a férj egész Európát fellármázta és össze-vissza utazgatott a felesége után, a szerelmes pár vigan mulatott egy tengeri fürdőben. Boldogok voltak-e? Eleintén, talán, a mig első szerelmi mámorában Aglája teli marokkal szórta a pénzt, de később, midőn kissé eszmélni kezdett és látta a férfi hideg, számító modorát, midőn már kierezte,

hogy ez a roué soha sem szerette és csak a vagyonára áhitoz, az asszony egyszerre banni kezdte örült tettet. Mit tett? Eldobott magától egy engedelmes férjet és szerzett helyette egy erőszakos zsarnokot. Gogo észrevette az asszony változását, de türelemre intette magát és adta tovább az epedő szerelmes szerepét, mert hiszen a vagyon még nem volt a kezei között. Azonban három heti együttlét után a surlódások elkerülhetetlenek lettek. Az asszony nem egyszer heves feltékenységre lobbant és folytonos imádat s vak engedelmisséget követelt kedvesétől. Apró kegyetlenkedésekkel akarta őt magához lánczolni s kétségbe esve a férfi közönyén, — mert hisz szerelmet hosszú időn át színelni nem lehet — odáig jutott, hogy pénzt is megvonta tőle. Gogo összeszorította az öklét, fölemelte s egy lépést tett előre. De aztán összeszorította az ajkát, megállt, egész testében remegett, s leeresztette a kezét. Azután tetőtől-talpig végig jártatta rajta a szemeit és szótlanul távozott, egyedül hagyva az ideggöröcsökben feringő, zokogó Agláját.

Esteledett. Aglája kissé lecsillapult: kimerülten dült hátra a dívánon. Már nem sirt, areza kísértetiesen halvány volt, kis szemei tágra nyilva a szobamenyezetén révedeztek. Azon gondolkodott, hogy szakítani fog kedvesével.

De mi módon? Megszökjék tőle is, amint megszökött a férjétől? Lehetséges lesz ez? Kedvese erélyes férfi és nem fogja oly könnyen a prédát kezei közül kisiklani hagyni.

Halk kopogás halatszott.

Aglája azt vélte, a pinczér vagy a szobaleány kopog és gépiesen mondott igent.

Az ajtó felnyílt és a küszöbön Pandini szármalmas alakja jelent meg.

— Te itt? — kiáltá az asszony felugorva.

— Aglája, — rebegé Pandini kiterjesztett karokkal — mit tettel?

De a hűtelen feleség nem hullott karjai közé.

— Minő örütség, hogy utánam jöttél! — folytató hevesen. — Ha Gogo itt talál, megöl!

— Hadd tegye! — viszonzá a szerencsétlen férj egy szekre roskadva.

Egy perczig mindketten hallgattak, végre Aglája törte meg a csendet.

— Mit akarsz? — kérdé majdnem szeliden.

Pandini beesett szemei reményteljesen felcsillogtak.

— Haza akarlak vinni, Aglája, megbocsátok, szeretlek . . .

Az asszony arcából eltűnt minden szánalom.

— Ugy! — mondá vontatottan és . . . te azt hiszed, én menni fogok veled?

4. oldal

akik a 15-ik életévüket betöltötték, ép testűek, egészségesek s a felső népiskolát, vagy a gimnázium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát sikerrel elvégezték, vagy akik az ennek megfelelő előképzettséget a magyar nyelvtanból, számtanból, történelemből és földrajzból leteendő felvételi vizsgálattal igazolják.

Az 50 kros bélyeggel ellátott folyamodványok az intézet igazgató-tanácsához f. évi május hó 31-ig alulírott igazgatóságához nyújtandók be. A folyamodványhoz csatolandók eredetiben a következő okmányok:

1. Iskolai bizonyítvány. Minthogy azonban a folyamodványok benyújtásának határidejéig a legtöbb jelentkező, ha csak az előző évben meg nem szerezte, a felső népiskola második, a középiskola és polgári iskola negyedik osztályáról bizonyítványt nem rendelkezik, annál fogva megengedtetik, hogy az ilyenek az előbbi osztályról szóló bizonyítványokat és a megfelelő magasabb osztály látogatásáról szóló igazolványukat csatolhassák; megjegyezve, hogy az ilyenek kötelesek a felvételt, illetőleg a felvételi vizsgálatot megelőzőleg a már akkor mindenki által megszerezhető szabályszerű iskolai bizonyítványt az igazgatóságnak bemutatni.

2. A folyamodó születési bizonyítványa arról, hogy a törvény 108. §-ában megkövetelt 15 éves életkori betöltötte. Aki néhány hónappal fiatalabb, annak egyidejűleg korengedelyert is kell folyamodnia.

3. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban fejlettségben vagy eltorzulásban nem szenved, amelyek a tanítással járó foglalkozásban akadályoznak, vagy pedig a serdült gyermekek illetlen gúnyolódását önként kihívják s így a tanítás komolyságát és eredményét veszélyeztetnék.

4. Hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, kimutatva ebben részletesen, hogy a szülők ingatlan birtokuk, üzletük, iparuk, vagy hivataluk után s netán egyéb forrásokból mily összegű évi jövede-

lemre számíthatnak, vagy esetleg maga a növendék nem bír-e magánvagyonnal, s ha igen, annak jövedelme hová fordítottatik?

5. Községi, vagy más egyéb hiteles bizonyítvány a családfő polgári állásáról, a családtagok számáról, ezek életkoráról és arról, hogy közülük hány van a családfő közvetlen gondozása alatt és hány van távol a szülei háztól, hány és mily mértékű neveltetési költség terheli még a családfőntartót?

6. A szülőktől aláírt kötelező nyilatkozat arról, hogy fiukat a szükségesekkel evközben is ellátják.

Tartozik minden szülő az intézetbe lépő fiát tisztességes és kellő mennyiségű ruházattal s egy- és fehérneművel ellátni. A tankönyvek, író- és rajzszerkek evenként átlag 18-20 forintba kerülnek; ebből 10 forint betegápolási és 2 forint önképző- és segélyező-egyesületi díjjal (összesen 13 forint) a beirataskor, az elmaradó rész pedig december hó 15-ig fizetendő be az igazgatóságnál.

Az intézet egyszemind kántor-képző is. A román nyelv rendes tantárgy.

A felvételi vizsgálatok a f. évi június hó 30-án, a javító vizsgálatok és beiratások pedig augusztus hó 31-én tartatnak, az előadások szeptember hó 1-én kezdődnek.

Dévan, 1897. évi április hó 30-án.

A m. kir. áll. tanítóképző-intézet igazgatósága.

Vegyes hírek.

— **Uj királyi tanácsos.** A király szatmári Enyedi Karoly, a magyar államvasutak szegedi üzletvezetőjének, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, buzgó szolgálatai elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Midőn ezen kitüntetést örömmel regisztráljuk, egyúttal szívélyesen üdvözljük a kitüntetettben városunk születettjét.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Szabó Denest az abrudbányai kir. járásbíró-sághoz végrehajtóvá nevezte ki.

— **Elölétetések.** Dömök Erzsébet igaz-

gató, Steierleinné Laszner Gizella tanító a X. fizetési osztály első fokozatába, Sebestyén Sándor tanító a X. fizetési osztály 2-ik fokozatába, Füzsi Katinka tanító a XI. fizetési osztály első fokozatába, Kaszlik Emília tanító pedig a XI. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptették elő. A jól megérdemelt előléptetésekhöz gratulálunk.

— **Mártonfy Márton** kir. tanácsos, országos iparoktatási főigazgató, e hó 14-én városunkban időzött az ipariskolák megtekintése végett. Kovács Gyula polgármester és Szabó Mihály kir. tanfelügyelő kalauzólása mellett megtekintette a kereskedelmi és ipariskola tantermeit és a női ipartanfolyam tanulóinak kézimunkáit, továbbá a fegyintézet ipartelepét, s mindenütt a látottak felett nagy elismeréssel nyilatkozott. A főfelügyelő, vizsgálatának tovább folytatása végett, még a fenti napon az estéli gyorsvonattal tovább utazott.

— **Gyászhir.** Id. Dunai Antal nagyenyedi iparos polgár élete 60-ik évében hosszas szenvedés után tüdő-gümőben elhalt e hó 12-én. Temetése szombaton volt, melyen városi közönségünkől sokan vettek részt. Halálát neje és gyermekei kivül sok rokon gyászolja. Nyugodjék békeben!

— **Necrolog.** Egy mindenkitől elhagyott ifjú halt el e hó 11-én a helybeli megyei kórházban. Rédey Ferenc előbb theologus, utóbb díjnok volt, ki távol születéstől, senkitől sem segítve küzdött évek hosszú során az élet nehézségeivel. Még a nagyenyedi ref. theologia utolsó évében egyik kitűnő növendéke volt az intézetnek; azonban a theologiai fakultás megszünése után szegénysege miatt lemondott a pályáról és mint díjnok kereste meg napi kenyeret azon reményben, hogy keresetéből fog annyit gyűjteni, hogy tanulásához illő pályára mehessen. Azonban e zaklatott és hányatott élet a már betegeskedni kezdő ifjú egészségét egészen megrontotta, annyira, hogy e hó 11-én tüdőveszében elhalt. Temetése e hó 14-én volt, melyen egy néhány volt pályatársa és a Bethlen-kollégium fel-

— Aglája! ne ejts kétségbe. Ha tudnád, mit szenvedtem! Oh mennyire busultam utánad. Kerestelek, kerestettelek mindenütt és sehoh sem bírtam nyomodra akadni. Nem volt sem éjelem, sem nappalom.

Folyton reád gondoltam, utánad bűnködtem. Oh! azok az éjek, azok a holdvilágos, álmatlan nyári éjelek. El tudod-e képzelni, mit szenvedtem, milyen nyomorult voltam?

Aglája hallgatott. Arezimai megrándultak, szánalmas mosoly jelent meg ajkán, vérvörös érzéki ajkai körül.

— Egy szavad sincs mindezekre, Aglája? te nem szansz engem?

— De igen, — felelte hidegen az asszony — az ópiummal, amit szedni szoktál, most még inkább, mint azelőtt, tönkre fogod tenni idegeidet.

— Az idegeimet emlited, az idegeimet, mikor te tönkre tetted életemet? Fialat, eleterős, gazdag voltam, mikor elvettelek, és mi vagyok most? Vagyonom rád pazaroltam, állásomról miattad lemondtam, egészségem tönkre tettem!

— Ki követelte ezt tőled? — viszonzá az asszony. Magad akartad. Elköltötted a vagyonodat, mert úgy tetszett neked, beadtad a lemondásodat, mert untatott a hivatalod, és most szeded az ópiumot, mert felsz a szenvedéstől.

— Aglája!

— Igen, igen, Aglája! . . . Hiába mereszted reám szemeidet, hiába iparkodsz megindítani, nem bírlak szánni. Egy férfi, aki odáig jut, nem érdemel szánalmat. Miért nem egyeztel a válasza? Kértem, könyörögtem neked, vagyonnal váltottam volna meg a szabadságomat, tisztességes módon váltunk volna el, mint anyai más! Te nem akartad. Órízted, kínoztál szerelmeddel, féltékenységgel és én untam magam, kegyetlenül untam magam! Ekkor szórakozni próbáltam. De Istenem, minő jeleneteket idézted ilyenkor elő! Kínoztál, azután ismét térden csuszál előttem . . . s te csodálkozol, hogy nem tudlak szeretni? Véget kellett vetnem e helyzetnek, megszöktem, botrányt idéztem elő, hogy ezzel kényszerítsek a válasra.

— Hazudsz! Megszöktél a kedveseddel, mert szeretted, mert neje akarsz lenni.

— Csalódsz, viszonzá Aglája fagyosan, én sohasem leszek a felesége!

— Igazán? Valót mondasz? Akkor . . . akkor tehát miért nem térsz vissza hozzám? Ohajod parancs lesz előttem, szolgálád, rab-szolgálád leszek.

— Elég, kiáltá türelmetlenül az asszony. Értsd meg jól, én soha, soha többé nem leszek a te feleséged, nem szeretlek, mert gyáva vagy! Azonban segíteni akarok rajtad, a bankárommal még ma 50 ezer frankkal többet fizettetek ki neked, mint amenny-

nyit reám elpazaroltál, de bele kell egyezned a válasba.

— Aglája! kiáltá a férfi, míg szemében az örület jelei mutatkoztak, ha nem térsz vissza hozzám, én . . .

— Nos? — kérde az asszony

Pandini mellett: termett, átkarolta és szenvedélyesen magához szorította. Az asszony el akarta lökni, de a férfi erősebb volt és hevesen csókokkal borította arcát, nyakát, ahol érte.

Aglája nem állott többé ellent, hagyta magát csókoltatni és ez által célt ért, mert Pandini azt képzelte, hogy nejét meglágyította, elbocsátotta és beszélni kezdett.

— Bocsánat Aglája, bocsánat, de ha tudnád, mennyire szomjaztam egy csókodért.

— Örült! — viszonzá az asszony, letörülve arcáról a csókok nyomát, mialatt a villamos csengő gombjához közeledett. Ekkor ismét megszólalt: Hallja az utolsó szavamat. Ha azonnal ki nem megy ebből a szobából, csengetek és a szálló személyzetével távolítottam el.

Pandini ismerte a feleségét és tudta, hogy az nem ijed meg semminemű botránytól, ha akarata teljesítéséről van szó. Főlemelkedett, gépiesen nyult kalapja után; azután, mintha valami utolsó mentő gondolat jutott volna eszébe:

— Jó, megyek, de tudd meg, hogy ha három nap alatt vissza nem térsz hozzám,

sőbb gimnáziumi és kezezei növendékei tesztileg vonultak ki, megadni a vég-tiszteséget egykori barátjuknak. A kórház udvarán egyszerű koporsóban kiterített halott felett Tunyogi János ref. segédlelkész tartott megható beszédet, ecsetelven benne a meghalt elhagyott életét. A kezezei dal-kör halotti éneké után az ifjuság vitte a halottat a reformátusok temetőjébe, ahol egy már régebben elhalt deák-társa mellé helyezték örök nyugalomra a megboldogultat. Szegény szülői, kik elhalt fioktól nagyon távol laknak, talán még most sem tudják, hogy szerencsétlen fiok tőlük távol, de magyar földben alussza örök almat. Nyugodjék csendesen.

— **Hirtelen halál.** Lengyel István neje Hejm Dochia napszámosnő e hó 13-án hazafelé meve hirtelen összeesett és rögtön meghalt. A halálát konstatáló orvos véleménye szerint hirtelen halálát agyguta okozta.

— **Jutalomjáték.** Kedden f. hó 18-án lesz Várady Aladárnak, színtársulatunk derék karnagyának és nejenek, a társulat kitűnő naivájának, jutalomjátéka, mely alkalommal színe kerül a jutalmazandó karmesternek a budapesti népszínházban is sikerrel előadott operettje, „Bébe, a kis fiú”. Ez előadásra egy kitűnő zongorát is sikerült Váradyknak kapnia és ezen este fog neje is először mint énekesnő bemutatkozni. Az első felvonás után a helybeli cigány-zenekar a karmesternek egy saját szerzeményű, „Bihari keringő” című darabját fogja játszani, mely most két éve Budapesten igen népszerűvé vált.

— **Tanító-egyesületi közgyűlés.** Az alsófehérmegyei általános tanító-egyesületnek abrudbányai fiók-köre folyó hó 20-án Verespatakon, az ah. el. iskola helyiségében tartja meg rendes tavaszi gyűlést, melyre a kartársak s az érdeklődő tanügybarátok e helyen is tisztelettel meghívotnak.

— **Műkedvelői előadás.** A helybeli iparos-íjjak saját önképzőkörük pénztára javára f. hó 29-én műkedvelői előadást tartanak tánczezel egybekötve. Színe kerül a „Czigány”, Szigligeti Ede remek énekes nép-

színműve dalokkal és tánczezel. A próbák már hetek óta folynak Baranyai Károly ur felügyelete mellett, ki a darab betanítása és rendezésére kéretett fel. Derek iparos ifjaink mindent elkövetnek, hogy ezen szép darab szellemi sikert érjen el, anyagi sikerét a város műpártoló közönségétől várva, kinek a közelmúltban is oly élvezetes estét szereztek a „Sárga esikő” szép előadásával. Az előadást táncz fogja követni.

— **Színészet Abrudbányán.** Mint értesülünk, a helyben működő színtársulat körünkől e hó vége felé Abrudbányára teszi át állomását, míhez Abrudbánya városának őszintén gratulálunk, mert Bokody Antal jól szervezett társulata a közönség legkényesebb műzlsésének is képes megfelelni. Az igazgató és neje magas művészi színvonalon álló alakításával csaknem páratlanul állnak a vidéken; kivülök még Szalóczy Irén és Bándy Rózsa énekesnők, Károlyiné, Várdyné, Vertán Anna; a férfiak közül Deréky Antal rendező, Kovács Károly, Krasznay, Szébeni Antal, Derenghy János, Károlyi Alajos olyan erők, kik élvezetes előadásukkal a legnagyobb elismerésre méltók. A műsor magában foglalja a fővárosi színházak összes újdonságait és Abrudbányán is színe fognak kerülni: „Gyimesi vadvirág”, „Leszámolás”, „Kis alamu-szi”, „Niobe”, „Négy evszak”, „Trilby”, „Napraforgó”, „Léthe vize”, „Aubryne elvei”, „Borus szerelem”, „Rika”, „Ezer év”, „Durand és Durand” stb. A bérlet eszközölése végett Károlyi Alajos titkár már 20-án Abrudbányára utazik, és hisszük, hogy az ottani művelt közönség örömmel ragadja meg az alkalmat e kitűnő társulat támogatására, annál is inkább, mert ilyen intelligens elemekből álló társulat ott már évek óta nem működött. E társulatot nálunk annyira megszerettük, hogy ősszel, a kedvezőbb színházi évadban, ismét a legszívelesebben látjuk körünkbe visszatérni.

— **Tűzoltó-majális.** Nagy-Enyed és vidéke mulatni szerető közönségét ez uton

is ertesítjük, hogy a nagyenyedi önkéntes tűzoltó-egyesület jövő június hó 7-én (pünkösd másodnapján) zártkörű nyári táncmulatságot rendez a setateri fedett táncz helyiségben.

— **Hirdetmény.** Nagy-Enyed város tanácsa a képviselőválasztók jegyzékének kiigazítása tárgyában a következő hirdetményt teszi közhirre: Alsófehér vármegye központi választmánya folyó évi 9. k. v. sz. intézkedésében a Nagy-Enyed városi országgyűlési képviselő-választó jogosultak névjegyzékének az 1898-ik évre leendő kiigazítását elrendelte, miről érdekeltek azzal ertesítternek, hogy ezen kiigazítási eljárás Nagy-Enyed varost illetőleg folyó hó 20-tól kezdőleg fog a tanácsi irodában eszközöltetni. A városi tanácsból Nagy-Enyeden 1897. május hó 12-én.

Meteorológiai jelentés május 12-től 15-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- ulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	569	+11.4	S ₂	10	—		
12	2	53.7	+22.6	S ₁	2	—	+24.0 +11.0
	9	56.1	+16.8	—	4	—	
	7	59.8	+12.4	S ₁	8	—	
13	2	57.8	+22.2	NW ₂	6	—	+24.5 +12.0
	9	59.0	+16.0	NE ₁	10	ny.	
	7	58.0	+15.2	N ₁	9	● 1.5	
14	2	55.8	+20.1	SW ₂	3	● 1.0	+23.1 +11.2
	9	56.6	+14.6	NE ₁	10	● 0.3	
	7	55.8	+13.8	N ₁	10	●	
15	2						
	9						

Kilátás: Esős idő lehűléssel.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N észak, S dél E kelet, W nyugat Szél erőssége = 1—10. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

megölöm magamat. Te azt nem bánod, tudom, azt akarod mondani. De családod, Aglája; ha egyszer halva leszek, sokat fogsz szenvedni, kínozni fog a lelkiismereted, nem lesz egy nyugodt perced, érezni fogod, hogy te vagy a gyilkosom!

— Elvégezte?

— Nem, mert látom, nem hiszed, hogy képes vagyok e nyomorult életet kioltani. Gyávanak tartasz, mert érted a legnagyobb gyávaságra is kész vagyok! De ha nem akarsz velem élni, minék éljek tovább!

— Hát ne élj, mit bánom én! kialtá türelmetlenül a nő.

Pandini összeresztett; mint a sebzett vad nézett feleségére, azután hirtelen mozdulattal fölkapott az asztalról egy kis veleneczei tört, melyet neje játékból mindig magával vitt utazásai alatt, egy lépést hátrált és szíven döfte magát.

Végig esett a szönyegen.

Felesége mozdulatlanul nézte. A remület bénítá meg, vagy talán nem akart a siető halál utjába állni?

E perczben Gogo lépett a szobába. Meglátta a földön fetregő haldokló Pandinét, a hidegen és némán előtte álló asszonyt és megértett mindent. Pandini a nejeért jött és mert az nem akart vele menni, megölte magát.

Aglája tehát szereti őt és nejeve lesz! Vegre tehát övé lesz a nagy vagyon! Fe-

ledve a remes pillanatot, győzelmi örömeiben az igaz szerelem látszatával közeledett kedveséhez és kitárta karjait.

— Vegre tehát az enyém vagy!

A haldokló rájuk vetette szemét, ajkai mozogtak. De nem volt képes szólni, csak erthetetlen hangokat hallatott és a levegőbe kapkodott karjaival. Azután megszűnt ez is.

— Vissza! — kialtá magánkivül Aglája — távozzék, közöttünk vége mindennek.

— De miért? Azért, mert a fejednek meghalni tetszett? Sajnálom szegényt, de te ugy sem szeretted? Vegre szabad vagy és egymáséi lehetünk a világ előtt!

— Sohasem leszek a tied. Ez a szerencsétlen itt meghalt érettem, nem szanom őt, mert az élet tebe volt neki... de midőn így szabad lettem, szabad is akarok maradni!

— Aglája, térj eszedre, kerlelé a férfi hízogó hangon.

Aglája esengetett.

— Férjem megölte magát, küldjön azonnal a rendőrségre, parancsolta a belépő szobaleánynak, aki a holttest láttára reszketett, mint a nyárfalevél.

A leány, ki eddig Gogót vélte az asszony férjének, mit sem értve a dologból, remülten kiszaladt.

A szoba azonnal megtelt emberekkel.

Gogo most románul kezdett beszélni, hogy ne értsék és úgy kérlette Agláját. Az

asszony eleintén nem is felelt neki, vegre nagyon határozott hangon fordult felé:

— Esküszöm minderre, ami előttem szent, hogy soha, soha sem leszek a felesége. Hisz most már nekem?

Gogo ajkaiba harapott és nem szólt többet.

Midőn a rendőr-tiszt megerkezett, Aglája bámulatos hidegvérrel egészen erthetően elmondta az esetet. A halott itt a férje, kit elhagyott, mert válni akart tőle. Férje nem akart a válásba beleegyezni, utána jött és arra kérte, hogy beküljenek ki. Erélyes tagadó válaszára azonban tört rántott és szíven szurta magát. Ez a tényállás és a teljes való.

— Volt tanuja a jelenetnek? kérde a rendőr-tiszt, Gogo felé fordulva.

— Nem volt! viszonzá Aglája, egyedül voltunk, ez az ur, folytatá kissé habozva, akkor lépett a szobába, mikor férjem már a földön elterülve haldoklott.

— E szerint nem volt jelen, mikor a férje szíven szurta magát?

— Nem! felelte Gogo szárazon.

— És milyen viszonyban áll ön, asszonyom, ezzel az urral?

Aglája egy pillanatig gondolkodott s azután hideg nyugalommal mondá:

— Ez az ur, kit Costin Gogonak hívnak, romániai földbirtokos és nekem barátom volt.

— Igaza van asszonyom, mondá gunyo-

Közgazdaság.

Hogyan szaporíthatja a gazda a talaj nitrogénjét?

Már igen régi idő óta ismeretes azon körülmény, hogy a hüvelyes növények a talaj termőképességét fokozzák. Alig egy évtizede azonban annak, hogy tudjuk, miképpen történik a termőképességnek a javulása.

Heilriegel német tudósnak az érdeme, hogy ma már tudjuk azt, miszerint a pillangós virágú növények képesek a levegő szabad nitrogénjét lekötni és ezt szervezetük felepitésére felhasználni. Teszik pedig ezt azon apró gumók segítségével, amelyek a pillangós-virágúak gyökerein találhatók és telve vannak igen apró, csak mintegy 800—1000 szerez nagytas mellett látható bakteriumokkal. Ezen bakteriumok azok, amelyek a levegő nitrogénjét áthonosítják és különböző nitrogéntartalmú anyagokká átalakítják.

A levegő minden gazdának közös tulajdona s a nitrogénből, ezen egyik legfontosabb növényi tápanyagból, $\frac{1}{5}$ részt tartalmaz. A levegő tehát azon forrás, amelyből a gazda talajának nitrogéntartalmát leg egyszerűbben és legolcsóbban fedezheti, illetve szaporíthatja; teheti pedig ezt az által, ha pillangós virágú növényeket minél kiterjedtebben mervben termel.

Téves volna azonban azt hinni, hogy a pillangós virágú növények egyszerű termelésevel elégtérünk. A pillangósok termelésénél is, mint egyáltalán minden kultúr növény termelésénél, arra kell törekednünk, hogy azok a lehető legnagyobb terméshozamot adják. Csakis az esetben várhatjuk azt, hogy a talaj maradványokban, vagy ha pillangósok zöld trágyáit termeltetjük, az egész növényben annyi nitrogén kerül a talajba, amennyi az utána következő nitrogénemesztő növények, mint p. o. gabonafélék,

san Gogo, barátja voltam, de már nem vagyok, nem lehetek az többé. Rendőrtiszt ut, mikor én a szobába leptem, Pandini haldoklott már, de erős gyanum van, hogy a tott nem önmaga döfte szívébe.

— Nyomorult! kiálta Aglaja megvetően

— Csendesen, asszonyom, mondá rendőrtisztulag a tiszt, a vizsgálat ki fog mindent deríteni, de egyelőre önt le kell tartoztatnom és magammal kell vinnem a rendőrségre. Holmijai közül valassa ki a szükséges tárgyakat, mert a szobában mindent le fognak pecsételni.

Aglaja sápadt volt, de nem látszott ijedtetnek; összeszedte minden erejét, hogy felbőszítést éreztethesse azzal a nyomorult férfival, kit egykor — tegnap még — szeretett.

Föltette kalapját, keztyűi után nyúlt, azután látszólag közönyösen, udvariasan fordult a rendőrtiszthez:

— Köszönöm, nincs szükségem semmire, szívesen és önként követem önt, mert érdekemben áll, hogy helyzetem mielőbb tisztázva legyen. Csak arra kerem, engedje meg, hogy ebből a kis tokból kivégyem a függőimmet.

És nyugodtan kivett két pompás gyémántot (huszezer frankot adott érték egykor Pandini Parisban), a tükör elé állott s egész nyugodtan a füleibe aggatta. Azután egy pillantást sem vetve sem a holttestre, sem kedvesére, a rendőrtiszthez fordult:

— Ha úgy tetszik — mehetünk!

répa, tengeri, burgonya stb., szükségletét fedezni képes oly mervben, hogy csak is a lehető legnagyobb terméshozamot adják.

A pillangós virágúak pedig csak úgy adhatnák bő termést, ha a talajban feltalálják a nitrogénen kívül mindazon tápanyagokat oly mennyiségben, amint azt igénylik.

Már Liebig, a híres német kémikus, az ő minimum-törvényében kimondotta azt, hogy egy növény terméshozama a talajban legkisebb mennyiségben jelen levő tápanyagtól függ; vagyis lehet p. o. egy talajban annyi nitrogén és káli, mint amennyi száz bő termés létrehozására elegendő lenne, de ha p. o. a foszforsav csak oly mennyiségben van a talajban, amely egy közepes termés létrehozásához elegendő csak, így a növény nem a nitrogén és kálihoz, hanem a foszforsavhoz alkalmazkodik, tehát bő termés be nem következhetik.

Tehát a pillangós virágúak termelésénél arról kell gondoskodnunk, hogy a talajban elég káli és foszforsav legyen; ezt pedig elérjük az által, ha ezen két tápanyagot, ritkábban még a meszet is, a talajnak műtrágyákban, továbbá egetett mészt vagy márgában megadjuk.

Megtörténhetik azonban az is, hogy a pillangós virágúak még az esetben sem fognak jól teremni, ha a talajba káli, foszforsavat és esetleg meszet is elegendő mennyiségben juttatunk. Ennek oka abban rejlik, hogy a talajból hiányoznak azon bakteriumok, amelyek a gumóképződést előidéznek. Ezen úgy lehet segíteni, ha a talajt beoltjuk. A beoltás abban áll, hogy oly talajból, amelyről tudjuk, hogy benne egy bizonyos pillangós virágú igen jól megterem, néhány szekerrel azon talajra hordatunk, amelyet beoltani akarunk, s itt a földet elhintve, a szántás alkalmával az eredeti talajjal elkevertetjük.

— a —

Hogyan üzzük el a vakondot a kerti ágyról?

Erre nevez egy praktikus kertész a következőket írja: Melegágyaimat minden évben rendszeresen összeholygatta a vakond. Mivel azonban a vakond telen és kora tavasszal nem az vízszintes meneteket közvetlenül a föld színe alatt hanem rendszeren csak a mélysegből egyenesen feltör, azért azt a kis gonosztevőt nem lehetett fogóvással kézrekeríteni. Más szerhez kellett tehát folyamodnom.

A petroleumba áztatott rongyokkal ezelt nem értem, míg a karbolsav csak addig használt, amíg eső nem jött, sőt már erős öntözésnél is elveszte tulajdonságait. Vegre a gyógytarban egy néhány krajczárét ugynevezett bűdös szarvas-szarv olajat (oleum animale foetidum) vettem, mely fekete olajszerű anyag, s igen kellemetlen büzt áraszt.

Ebből az olajból egy pár cseppet rongyra csöpögtettem és beletömtem a vakond meneteibe és a melegágyaim megszabadultak ezen ellenségtől. Amióta ezt az eljárást ismételttem, melegágyaim soha sem szenvedtek kárt a vakond túrasaitól. Ugyanez az olaj kitűnő szolgálatot teit a vízi poczok irtásánál is, mely ezen olaj kellemetlen szagától szintén elűzetett.

„Der praktische Landwirth.“

A talaj javítása földkeverés által.

A talaj javítása földkeverés által az újabb mezőgazdaságnak lényeges tényezője. Az agyagtalajt igen előnyösen javíthatjuk homok és pedig durvaszemű homok hozzáke-

verése által; homokkal jól összekeverve és porhanyitva tetemesen meglazul a talaj, ami kapásnövények művelése által még fokoztatik. De finom, pornemű homokot nem lehet e célra fölhasználni, mert nagy esőben az agyaggal összeáll és a talaj felszínén kérget képez, mely a növények tenyésztését akadályozza. Hogy az agyagot a hozzá adott homokkal jól összekeverjük, ezelszerű a földet először fölzsántani és azután a homokot ráhozni, azután az exstirpátorral jól meg kell munkálni a földet, újból fölzsántani és azután bevetni. Aratás után sekélyen fölzsántjuk a földet s azontúl mindig mélyebben száthatunk. Az iszapnak a szántóföldhöz való keverése is igen szélszerű.

Ugyanugy ajánlható a homoktalajnak javítása agyag vagy vályog hozzákeverése által és pedig oly módon, hogy utóbbit a tarlóra vitetjük, jól megaprózzuk, összetörjük, lehengerezzük és megboronáljuk és a további felbontást az őszi esőzésre bízzuk. Azután extirpátorral összekeverjük a talajt, első ízben az agyaggal és könnyű elszántással tökéletesbbitjük. Jövő tavasszal ezen esetben is ezelszerű a kapásnövények művelése.

„Landw. Zeitung f. Westphal.“

Piaczi árak.

Nagy Selyed, 1897. május 13.

Buza legjobb	1 véka	1.—
„ közepszerű	„	—90
Kétszeres legjobb	„	—80
„ közepszerű	„	—75
Rozs legjobb	1 véka	—80
„ közepszerű	„	—75
Zab legjobb	„	—50
„ közepszerű	„	—45
Kukorica (tengeri)	„	—62
Burgonya	„	—30
Széna legjobb	egy szekér	8.—
Szalma legjobb	„	1.50
Rikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	„	3.50
Cserfa 1 „	1 „	2.50
Tölgyfa 1 „	1 „	3.—
Faszén kemény	egy hektoliter	1.80
Marhabús	1 kilogramm	—40
Sertéshús	„	—52
Szalonna	„	—72
Disznózsír	„	—80
Vöröshagyma	„	—
Fokhagyma	„	—

Csarnok.

A Laczházy-kastély.

— Irta: Molnár Gyula. —

MÁSODIK RÉSZ.

II.

(Folytatás.)

A falakon híres maestrok képei függtek, pár réz-metszet társaságában. Széles nagy tükrök foglaltak a sarkokban helyet délszaki növények társaságában. Finom bőrből készült zsölyék és apró bárony kerevetek kínálkoztak az embernek. A padmalyokról széles firenzei üvegből készült csillárok csüngtek le, melyeknek apró iv-lámpái napfényhez hasonló világosságot szórtak szét a hangverseny-teremben, hol egy valódi ébenfából készült C. Érard-féle zongora várta az ünnepélyes percet, mikor megszólaltatják.

Ma a báróné egész cselésége újra talpon volt és tevékenyen sürgött-forgott a termekben, segítségére leendő az érkezett vendégeknek. Kocsik gördültek egymásután a palota fényesen kivilágított korridorjában

és a hintókból a nagyvilági emberek pontatlanságával egymásután szállottak ki a meghívott vendégek, kiket a báróné férjével együtt — egy igénytelen alak, mellé a francia becsület-rend szalagjával, különben a Crédit-bank igazgatója és főrészevényese, többszörös milliomos, de oly alak, kin meglátszott, hogy csak a számokkal szokott vesződni — a lehető legszívélyesebb fogadtatásban részesített.

Mint udvarias és finom modoru nőnek, mindenkéhez is volt egy pár szava és hízog mosolya.

Mikor Iyonne hercegnő megjelent, a báróné a legrózsásabb mosolyával üdvözölte és csókolta meg, mint legmeghírbtebb barátját, noha volt közöttük valami ellenséges viszony, melyet a világgal szemben a legügyesebb módon igyekeztek titkolni.

— Szép, hogy eljöttél ma, Belle — szolt Divernois Lucienne báróné — és nem fogod megbánni fáradságodat.

— Kérlek, az ember igazán szerencsésnek vallhatja magát, hogy estélyeden részt vehet, mert az mind azt az élvezetet nyújtja, melyet sehol másutt föl nem talál.

— A szokott társaságon kívül még lesz egy újabb szenzációt keltő ismeretlen pár, egy gazdag, magyar hercegi pár, kiket Pourgnelieux vicomte mutat be ma a társaságnak. Porthay Arthur herceg és felesége: fél éves házasság, kik csak rövid idő óta tartózkodnak Párisban. Azt mondják, hogy a hercegnő csodaszép magyar arisztokrata nő. Nagyon sajnálom, hogy látogatásuk alkalmával csak férjem fogadhatta őket. Különbem mi sem találtuk őket a „Hotel de Rome”-ban otthon. Kíváncsi vagyok reá, mert Raymond egész lavináját a dícserekeknek ontja reá.

— Valóban magamat is kíváncsivá tesz szavaiddal.

Tábornokok, diplomaták és rendjeles férfiak, művészek, írók, költők és a pénzüvilág előkelőségei érkeztek meg egymásután.

Az ismerősök mosolyogva üdvözölték egymást, az idegeneket pedig a házi gazda vette pártfogásába és eszközölvén a bemutatásokat, végig kalauzolta a fényes termek hosszú során és általában megtett mindent arra, hogy vendégei jól érezzék magukat.

Egyszerre minden termen halk morajként hatott keresztül a hír, hogy a koncert kezdetét veszi, és ki-ki a hangversenyterembe készült, hogy helyét elfoglalhassa.

Milly Steanheft kisaszony volt az első, egy gazdag amerikai petroleum-gyáros leánya, — egy valóságos széke angol-szépesség — ki egy most feltűnt költőnek egy hosszabb ballada-szerű költeményét érdekes hangulat-festés mellett adta elő az előkelő társaság rokonszenvének meleg kifejezése mellett.

Nagy és őszinte tapsvihar jutalmazta az előadást és a férfiak valóságos hódolattal vettek körül a gazdag leányt, kinek szépségét a milliók sokasága nagyban fokozta.

S míg a közönség e szép kedvenczet ünnepelte, az első darab előadása közben egy kissé késve, Méray Lőrincz is megérkezett és délczeg alakja csakhamar elötűnt egy csomó híres párisi szép asszony között.

Divernois báróné még megérkeztekor e szavakkal fogadta a fiatal embert:

— Szép, hogy eljött, bár a késedelem nem eléggé indokolt ez esetben.

A báróné hamisan érzelt arra a körülmenyre, hogy Iyonne hercegnő már előbb megérkezett.

— Hígyje el, báróné, egy kissé gondolkoztam a felett, hogy eljöjtek-e; gyengélkedem pár nap óta.

— Pedig megbánta volna, ha elmarad, mert vendégeim között még több magyar főúr is lesz és egy fiatal magyar pár, kiket bizonyynyal ismerni fog.

— Feltéve, ha neveiket kegyes lesz tudtomra adni.

— Porthay herceg és fiatal felesége. Utóbiról azt is mondják, hogy tüneményes szépség, minót Párisban tööbet nem igen találni. Talán személyesen ismerni fogja.

— És ha az ellenkezőt kell megvállanom?

— Nos, akkor megismerendő és azt hiszem, hogy egy csillag csakhamar meg fogja

kapni a hozzá méltó kíséretet. No, de hiszen, hogy helyet biztosítson magának.

A program második száma egy bozontos fejű kis csoda-gyerek virtuoz zongorajátéka volt, ki Mozart egyik szimfóniáját adta elő bámulatraméltó művészi vonásokkal és annyira meggyerte a hallgatóságot, hogy majd hogy föl nem vettek ölkükbe a kis csöppset.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY, TÖRÖK BERTALAN,

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Legbiztosabb szer
székrekedés, étvágytalanság, gyomorfájás és az ebből
eredő bajok ellen a Zenke Zoltán

BARÁT-ITAL

növényeszer gyomor-likör készítménye.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára

40 és 80 kr.

Kapható **Nagy-Enyed** minden fűszerkereskedésében,
továbbá a készítőnél utánvét mellett H.-M.-Vásárhelyen.

Csak a „barát” védjeggyel ellátott valódi!

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi, valamint az osztr. cs. kir.
ker. miniszter urak által kihirdetve és törv. védve. 1103 3-10

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben

csakis, mint eddig, ezentul is

Eszéken, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat,

valamint az összes

bőrtisztálanságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mozsdóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan	50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben	50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta	60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beigtatott védjeggyel el van látva, és kéretik a t. közönség csakis **DIENES**-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni. 1086 6-12

Haszonbérlet.

Báró Vay Béla ur ő nagyméltóságának Alsófehér vármegyében Oláh-Fordas és Ispánlaka községeinek határaiban egytől tagosított 1300 hold kiterjedésű jó minőségű birtoka az 1897. év szept. hava 29-en kezdődőleg több évre haszonbérbe adandó.

A haszonbérlet feltételeire nézve az érdeklődők értekezhetnek **Medgyes Bálint** ügyvéddel Nagy-Enyeden.

1113 2-6

Az iparos- és kereskedő-világ becses figyelmébe ajánljuk

a

„Közérdek“

hirdetési rovatát,
mely a lap nagy elterjedésénél fogva a legalkalmasabb
hirdetések

közlésére.

A hirdetési díjak
a legjutányosabb árban szá-
mittatnak.

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland czeementet

küldtünk. A beocsini czeement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legelőszobban szállít bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel **BEOCSINI CZEMENT UNIO.**

Nagyenyedi bizományosunk **Bisztricsány Lajos** ur **1 frton felüli vetemény- és virágmagvak rendelésénél 5%-ot visszafizet** a rendelőnek. A magvak jószágáról és frissességéről jót allunk.

Mauthner Ödön.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Legjobb **Vermorell permetező** es külön részek is lesznek raktáronon, valamint legjobb, legerősebb **kékkő** legjutányosabban nálam szerezhető be.

Javitott **Wermorell-szerkezetű peronospora fecskendőt** 15 frt 50 krért teljes jóállás mellett ajánlok.

Teljes tisztelettel
Bisztricsány Lajos.

1028 13-52

Friss székeily túró és carfiol mindig kapható.

JOZSU CUBA-KAVE KILOJA 1.60, 2-2.10.

STEARIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCSAR.

Zacherlin

hatása bámuatos! Felümulhatatlanul öl!

biztosan és gyorsan mindennemű kártékony rovarokat, s ezért, mint a maga nemében a világon páratlan szer, híressé és milliók által keresetté lett. Ismertető jelei: 1. A lepecsételt üveg. 2. A „Zacherl“ név.

Kapható a következő cégekknél:

Nagy-Enyeden: Bisztricsány Lajos.	Gyalafehérvárt: Fingerhut Jakab.	Abrudbánya: Molnár Árpád.
„ Czirner J. József.	„ Fröhlich Gyula.	Maros-Ujvár: Virág Tamás
„ Winkler János	„ Jakabffy Albert.	„ Mendel Izidor.
	„ Szentgyörgy Mór.	
	„ Wallentin L.	

1043 -10